

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

27. An liceat occidere falsum testem euntem ad testificandum falsum
contra aliquem? Et quid est dicendum de accuatore? Et notatur, quod hoc
extenditur, non solum quando falsus testis, vel accusator ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

pernat. *disp. 32. dub. 2. n. 12.* vide etiam Syluium in 2.2.
D. Thome q. 64. art. 7. *queritur 6.*

RESOL. XXVII.

An liceat occidere falsum testem euntem ad testificandum contra aliquem?

Et quid est dicendum de accusatore?

Notatur, quod hoc extenditur, non solum quando falsus testis, vel accusator impeteret in iudicio vitam alicuius, sed etiam bona temporalia. Ex part. 5. tr. 4. Ref. 7.

§. 1. **N**egatiue respondet Turrianus in 2.2. tom. 2. *disp. 27. dub. 2. n. 10.* Calonijs in 2.2. q. 64. art. 7. *concl. 3.* Corduba *lib. 1. q. 3. dub. 1.* Sotus *lib. 5. q. 1. art. 8.* Syluius in 2.2. q. 64. art. 7. *queritur 5.* & Malderus in 2.2. *tr. 3. c. 1. dub. 7.* quia talis testis non potest dici iniustus, licet contra ius faciat falsum deponendo, sed non contra ordinem iuris, est enim de ratione aggressionis vt contra ordinem iuris iniuriam inferat, id est, propria auctoritate: ille autem non propria auctoritate, nec vt priuata persona, sed per iudicem seruato iuris ordine occidit, licet inique. Ergo, &c.

2. His tamen non obstantibus non desunt Doctores affirmatiuam sententiam tenentes, vt Io. Franc. Suar. in *Enchir. cas. conse. lib. 7. homicidium, §. 13.* vbi sic ait. Licet occidere testem euntem ad testificandum falsum contra me, vbi agit ad mortem, nihil enim differt armis, vel alia iniusta via me inuadat, si certo scio gladio oris eius me fore occidendum. Sic ille. Idem docet Bannez *de iust. & iur. q. 64. art. 7. dub. 4. concl. 2.* his verbis. Similiter dico quod si is qui vadit ad iudicem, fuerit admonitus, & noluerit retrocedere, poterit is, qui iniuriam patitur, & occidere illum, defendendo se, vel sua, si aliter non potest: quam sententiam tenet etiam Tannerus *ro. 2. disp. 4. q. 8. dub. 4. n. 83.* Strouersdorf. in 2.2. D. Th. q. 64. art. 7. *concl. 5.* Reginald. tom. 2. *lib. 2. c. 5. n. 57.* tanquam probabilem defendit Petr. Nauarra *de restit. lib. 2. c. 3. n. 57. & seq.* vide etiam Vegam in *summa tom. 1. c. 127. cas. 11.*

3. Quod autem dictum est de teste, Marchantius in *summar. resol. pastoralium ad Decal. c. 5. q. 2. cas. 4.* Molina *de iust. tom. 4. tr. 7. disp. 12. n. 1.* & Bannez *vbi supra*, docet etiam de procuratore si falsis criminationibus, vel falsis testibus vitam alicuius in iudicio impeteret, nec alia sit ratio effugij, nam in tali casu licitum esset eum occidere, & idem Bannez docet *de Accusatore*, qui contra iustitiam legalem pandit crimen occultum, sic enim ait. Sed rogar quis, quid agam ego, si quis vadit ad me accusandum de crimine vero, sed occulto, ex cuius accusatione mihi certum periculum creatur mortis, vel infamie? Respondetur quod si ille non habet ius ad me accusandum, neque procedit secundum iustitiam legalem, ita me possum defendere ab illo, sicut ab imponente falsum crimen. Ita Bannez, & post illum Hurrado de Mendoza in 2.2. *disp. 170. sect. 8. §. 62.* Nota etiam quod Bannez hoc extendit non solum quando falsus testis, vel accusator impeteret in iudicio vitam alicuius, sed etiam bona temporalia; nam, vt infra videbimus, licitum est cum aliquibus circumstantiis pro defensione rerum temporalium iniustorem occidere.

4. Aduertit tamen quod Rodriguez in *sum. tom. 1. c. 220. n. 18.* & Lessius *lib. 2. c. 9. d. b. 8. n. 47.* putat in praxi hanc opinionem non esse admittendam, ob incommoda, quae ex ea sequi possunt; sed Bannez respondet, haec incommoda non prouenire ex ipsa doctrina, sed ex hominum malitia litigantium, qui non

prudenter examinabunt circumstantias, in quibus licitum est falsum accusatorem, vel falsum testem occidere. Sed vt verum fatear, circa presentem questionem placet mihi opinio Coninch, quam adduxi in p. 1. art. 1. *resol. 97.* & quam etiam me citato, obicitur nouissime Ioan. Escobar p. 2. *de puritate & nobilitate probandi q. 1. gloss. 4. n. 14.* quamuis ipse in rigore putet affirmatiuam sententiam esse veram, licet non consilendam.

RESOL. XXVIII.

An liceat occidere accusatorem, vel falsum, qui falsi calumnijs conatur per iudicem aliquem iniuste infamare, aut bonis priuare, si non adijt alia via eundem?

Et an licitum sit occidere eum, qui detractionibus iniuste graue damnari inferre, & inferre, nisi occidatur, quamuis defectus, qui detractione publicatur, sit verus, si sit occultus, & aliqua alia circa hoc inferatur, & explanantur?

Et quid, si falsi calumnijs quis vellet se apud confanquinem infamare, ne tibi hereditatem relinquat, &c?

Et an licitum sit prouenire, seu occidere eum, qui paratus est iniuste inuadere, etiam si esset via eundem deserendo Parriam? Ex part. 3. tr. 7. & Misc. Res. 32.

§. 1. **P**ro opinione affirmatiua adduxi aliquos Doctores in part. 5. tr. 4. *resol. 7.* meam tamen sententiam non explicauit; & hoc non obstante scio quendam iuriconsultum contra me obmurmurasse, sed immerito: dico igitur nunc affirmatiuam sententiam esse satis probabilem, quam me citato, nouissime tenet Eminentissimus Lugo *de iust. disp. 10. sect. 7. n. 165.* & P. Dicastillus *de iust. lib. 2. tr. 1. disp. 10. dub. 9. n. 117.* vbi sic ait: Vtrum autem liceat prouenire occidendo illum, qui falsi testibus iam subornatis iam me oppugnat in iudicio, vt necesse sit me occidere, aut infamari, aut bona mea amittere, non omnino conueniunt Auctores. Negat Lessius *supra n. 47.* & alij alij. Affirmat Bannez *supra concl. 2.* quam sententiam probabilem etiam putat Petrus Nauarra *lib. 2. c. 3. n. 56.* & alij, qui speculatiue quidem putant hanc sententiam esse veram, aut valde probabilem, qui enim falsum deponens sic me oppugnat, videtur me occidere alio gladio, vel me iniuste infamare, aut bonis priuare. In praxi tamen tutius esse putant tueri sententiam Lessij & aliorum, quia homines facile crederent se per calumniam accusari, neque aliud esse refugium praeter mortem accusatoris, indeque pareret aditus inimicis homicidijs; tum, quia qui falsum testimonium dicit in iudicio, non censetur aggressor vitae, aut vim inferre, sed committere iniustitiam, quae ex sua natura puniri potest a iudice.

2. Haec tamen rationes mihi omnino displicent. Prima, quia non nititur in ipsa rei natura, sed in passione, aut caecitate mentis hominum, qui si imprudenter agant, vel temere iudicando aduersarium iniuste deponere apud iudicem, vel non esse aliud medium euadendi, non id officii veritatis opinionis, quae tantum loquitur in casu, in quo vtrumque certo moraliter conuenit, & quod iniuste oppugnetur in iudicio, & quod non sit alius modus euadendi. In quo casu multo magis displicet, negandum enim est non censeri aggressorem aut vim inferre eum, qui falsum testimonium dicit in iudicio; tunc enim aperte vim inferre, & dolam contra alterius vitam adhibendo causam sufficientem ad occisionem innocentis, cum posito illo testimonio falso, & falso probatione necessario finem vitae, vel famam, & honore, vel bonis spoliandas. Itaque placet mihi

Infra in Ref. quae hic prima post seq.